วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567)
ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

ความสัมพันธ์ของกลุ่มทุนผูกขาดทางเศรษฐกิจกับการเมืองไทย

RELATIONSHIP BETWEEN ECONOMIC MONOPOLIES AND THAI POLITICS

โพธิ์คิน ขวาอุ่นหล้า[1*]
นักวิชาการอิสระ
Pokin Kwaounla[1*]
Independent Scholar
Email: pokim.itr@gmail.com

Received: *10-07-67* Revised: *04-10-67* Accepted: *15-12-67*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทุนผูกขาดทางเศรษฐกิจกับการเมืองไทย วิเคราะห์ผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา จากการศึกษาพบว่ากลุ่มการเมืองต้องอาศัยกลุ่มทุนใหญ่มาช่วยสนับสนุนให้อยู่ในอำนาจรัฐได้ยาวนาน รัฐจึงให้การคุ้มครองกลุ่มทุนใหญ่ จึงเรียกได้ว่าเป็นการสมยอมกันระหว่างกลุ่มทุนใหญ่กับรัฐบาล โดยต่างฝ่ายต่างเอื้อประโยชน์ให้กันและกัน แต่เป็นการทำลายผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ส่งผลให้แนวโน้มการเมืองในอนาคตจะทำงานแบบเข้าข้างกลุ่มทุนใหญ่ เกิดวัฒนธรรมผูกขาด ระบบอุปถัมภ์ทุน และการยึดกุมการกำกับดูแล ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการคอร์รัปชัน และส่งผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจ เกิดความล้มเหลวของตลาดที่ไม่สามารถทำงานตามกลไกเพื่อนำมาซึ่งการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพได้ สำหรับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ให้มากขึ้น สนับสนุนให้บุคคลภายนอกเข้ามาเป็นกรรมการคอยสอดส่องดูแลเพื่อตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกัน ปรับปรุงกฎหมาย วิธีพิจารณาทางการปกครองให้เคร่งครัด มีบทลงโทษที่ชัดเจน และบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ กลุ่มทุนผูกขาด การเมืองไทย

[1] นักวิชาการอิสระ

ABSTRACT

The purpose of this research article is to study the relationship between economic monopolies and Thai politics. Analyze both positive and negative impacts. And make recommendations for ways to prevent and solve problems. From the study, it was found that political groups must rely on large capital groups to help them stay in power for a long time. The state therefore protects large capital groups. Consequently, it can be said that it is a compromise between big capital groups and the government. Each side benefits each other. But it destroys the interests of the majority of the country's people. As a result, future political trends will favor big capital groups. A culture of monopoly was born. Capital patronage system and the seizure of governance is an important variable in corruption hurt the economic system There is a market failure that cannot function as a mechanism to bring about efficient allocation of resources. As for ways to prevent and solve problems, people should be more involved in formulating public policies, encouraging outsiders to become committee members to monitor check, and balance each other. Improve the law Strict administrative consideration methods There are clear penalties and enforced concretely.

Keywords: Relationship, Economic Monopolies, Thai Politics

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

บทนำ

เนื่องจากลักษณะของระบบทุนนิยมของไทยในปัจจุบันเป็นลักษณะพิเศษ คือเป็นระบบทุนนิยมผูกขาด (Monopoly Capitalism) คือจะมีนายทุนใหญ่กลุ่มหนึ่งที่มีอำนาจในการควบคุมตลาด การดำรงอยู่ของระบบทุนนิยมที่เป็นดังในปัจจุบันเกิดจากการพัฒนาการของนายทุนไทยนับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ในอดีตการคลี่คลายขยายตัวของการเติบโตของนายทุนจนกระทั่งเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดนโยบายของรัฐ ได้ปรากฏว่ามีการศึกษามาแล้วในหลาย ๆ งานด้วยกัน เพียงแต่ว่าในสมัยปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองไทยกับกลุ่มนายทุนในการมีลักษณะที่มีความใกล้ชิดกันมากขึ้นมากกว่าเดิมมาก (Rojanapol, 2015) ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองไทยกับกลุ่มทุนมีลักษณะเป็นพันธมิตรและคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การที่การเมืองไทยช่วยเหลือกลุ่มทุนเนื่องมาจากการเมืองไทยโดยเหตุผลแล้วต้องอาศัยทุนในการดำรงอยู่และเป็นเพราะผู้บริหารการเมืองไทยและผู้มีอำนาจทางการเมืองส่วนใหญ่เป็นตัวแทนของกลุ่มนายทุน ซึ่งมีการศึกษาที่มาและเบื้องหลังของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีของรัฐบาลช่วงปี พ.ศ. 2542 - 2566 มีบางคนที่มีพื้นฐานมาจากนายทุนธุรกิจ ซึ่งอาจจะมองได้ว่าคณะผู้บริหารรัฐบาลเป็นตัวแทนของกลุ่มทุนที่ส่งมาเพื่อควบคุมการตัดสินใจในการบริหารประเทศและกำหนดนโยบายเศรษฐกิจเพื่อเอื้อผลประโยชน์ของกลุ่มทุนทั้งชนชั้น นอกจากนั้นยังพบว่า สภาวการณ์ทางเศรษฐกิจการเมืองต่างประเทศและภายในประเทศมีส่วนในการส่งเสริมให้กลุ่มทุนและการเมืองไทยอยู่ในสภาวะที่เหนือกว่าประชาชน แม้ว่าประชาชนจะมีสิทธิมีเสียงในการเลือกตั้งมากขึ้นแต่ยังไม่สามารถยกระดับความสัมพันธ์ให้เทียบเท่ารัฐกับกลุ่มทุนได้ (Rodkaew, 2022)

การรวมตัวของทุนผูกขาดทางเศรษฐกิจและอำนาจทางการเมืองเป็นกลไกอันหนึ่งเดียวกัน เพื่อทำหน้าที่ในการขูดรีด (exploitation) และการครอบงำทางการเมือง (Political Domination) เพื่อทำให้ทุนผูกขาดสามารถดำรงอยู่ต่อไป ดังนั้นความสัมพันธ์ของอำนาจการเมืองกับอำนาจเศรษฐกิจจึงมีความใกล้ชิดยิ่งกว่าเดิม อาจจะเรียกได้ว่าเป็นการหลอมรวม (fusion) อำนาจทั้งสองให้เป็นศูนย์อำนาจเดียว ดังจะเห็นได้ว่าสัดสวนของสมาชิกรัฐสภาและสัดส่วนของคณะรัฐมนตรีที่มีพื้นฐานอาชีพเป็นพ่อค้านายทุนและนักธุรกิจมีมากขึ้น ในขณะที่กลุ่มพ่อค้านายทุนมีบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจในประเทศไทยมากขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไปยังคงมีอยู่โดยจำกัด ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง และการมีส่วนร่วมโดยผ่านระบบรัฐสภา สภาพการณดังกล่าวย่อมทำให้กระบวนการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจเกิดความโน้มเอียงที่จะมองข้ามปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ โดยให้ความสำคัญแก่เป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าเป้าหมายอื่น อีกทั้งยังทำให้เกิดความโน้มเอียงที่จะละเลยการพัฒนาภาคเกษตรกรรมและภาคชนบท โดยให้ความสำคัญแก่การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมมากกว่าภาคเศรษฐกิจอื่น (Thanaphonphan, 2003) ซึ่งทำให้วิธีการแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มทุนด้วยวิธีการสร้างสายสัมพันธ์กับฝ่ายการเมืองจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเรื่อยมา ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทและสถานะของนายทุนในบริบทของเศรษฐกิจการเมืองไทยเมื่อเปรียบเทียบกับอดีต ทั้งนี้กลุ่มทุนผูกขาดทางเศรษฐกิจเติบโตขึ้นมาจากกระบวนการให้เครดิต (credit) ของรัฐหรือผ่านการได้รับสัมปทานในการผูกขาดการดำเนินการทางธุรกิจ จึงทำให้กลุ่มทุนดังกล่าวสามารถพัฒนาและสะสมทุนจนเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศของรัฐไทยในช่วงหลังเริ่มมีการเปิดประเทศพร้อมเปิดรับกับการผลิตในระบบทุนนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างเต็มรูปแบบได้ส่งผลกระทบสำคัญทำให้การเติบโตของนายทุนไทยมีความเข้มแข็งมากขึ้นเรื่อย ๆ ระบบการแข่งขันเสรีเป็นโอกาสที่ทำให้กลุ่มทุนที่มีพื้นฐานเข้มแข็งสามารถสร้างและขยายการสะสมทุนในกิจการของตนเองใน

การควบคุมเศรษฐกิจของประเทศไว้ได้ ศักยภาพของกลุ่มทุนในการพัฒนาการสะสมทุนจนมีอำนาจมากขึ้นดังกล่าวได้ทำให้กลุ่มทุนต่าง ๆ เหล่านั้นกลายสภาพเป็นกลุ่มทุนผูกขาดในสาขาการผลิตต่าง ๆ ไป (Karnmuang, n.d.)

ดังจะเห็นได้จากสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนรัชต์ รัฐประหารยึดอำนาจจาก จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ได้อาศัยอำนาจทางเศรษฐกิจเป็นตัวช่วยค้ำจุนอำนาจทางการเมือง โดยวิธีการก็คือการใช้อำนาจเข้าไปปรับเปลี่ยนกลไกของรัฐเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง ผู้ใกล้ชิด และนายทุน เป็นต้นว่า การดำเนินนโยบายเอื้อต่อการหาผลประโยชน์ การแก้ไขกฎหมาย การปรับเปลี่ยนโยกย้ายส่วนราชการให้รวมศูนย์ภายใต้คำสั่งโดยตรงและการใช้อำนาจหรือคำสั่งโดยมิชอบ การดำเนินนโยบายที่เอื้อต่อการแสวงหาผลประโยชน์ที่สำคัญคือการตั้ง “คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม” ทำให้ประเทศไทยมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น มีการควบคุมคณะกรรมการอย่างใกล้ชิด การสนับสนุนกิจการอุตสาหกรรมเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง เพราะหากอุตสาหกรรมขยายตัวก็หมายถึงผลประโยชน์ที่จะเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล และส่งเสริมการลงทุนแก่บริษัทของผู้ใกล้ชิดอย่าง จอมพล ถนอม กิตติขจร, จอมพลประภาส จารุเสถียร เป็นต้น นอกจากการส่งเสริมการลงทุนแล้วยังได้อาศัยเงินสนับสนุนจาก “บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย” ในการสนับสนุนธุรกิจของบุคคลใกล้ชิด โดยหน่วยงานนี้จัดตั้งขึ้นเพื่อหาเงินทุนจากต่างประเทศมาสนับสนุนอุตสาหกรรมในประเทศ ซึ่งบริษัทที่ได้รับการสนับสนุนส่วนใหญ่ล้วนเป็นธุรกิจที่ใกล้ชิดกับผู้นำทหารทั้งสิ้น บริษัทต่าง ๆ ที่จอมพลสฤษดิ์ธนรัชต์ และผู้ใกล้ชิดตั้งขึ้นมาแม้ว่าบางบริษัทจะไม่ปรากฏชื่อจอมพลสฤษดิ์ธนรัชต์ ในฐานะผู้ถือหุ้น แต่ก็จะมีบริษัทที่ก่อตั้งขึ้นก่อนหน้านั้นเข้าถือหุ้นแทน ซึ่งก็คือการใช้นิติบุคคลเข้าถือหุ้นเพื่อต้องการเสียภาษีเงินได้ให้น้อยลง โดยบริษัทเหล่านั้นก็เป็นบริษัทของผู้ใกล้ชิดทั้งสิ้นซึ่งล้วนแล้วแต่เป็น “นอมินี” ของจอมพลสฤษดิ์ ธนรัชต์ ทั้งสิ้น โดยเครือข่ายธุรกิจมีทั้งภาคการเงินที่ใช้เป็นแหล่งเงินทุน อีกทั้งยังมีภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและบริการ และอีกหลายบริษัทที่จอมพลสฤษดิ์ ธนรัชต์ เป็นผู้ก่อตั้งเอง หรือบางบริษัทก็เข้าถือหุ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม (Samianari, 2023)

สำหรับสมัยของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ปรากฏการณ์ทางการเมืองได้มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยยะสำคัญพอสมควร เมื่อพบว่าพรรคไทยรักไทยมีองค์ประกอบแกนหลักเป็นกลุ่มทุนผูกขาดของประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มทุนในสาขาโทรคมนาคมสื่อสาร นอกจากนี้เมื่อพิจารณาผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พบว่ามีองค์ประกอบของคณะรัฐมนตรีที่เป็นตัวแทนของกลุ่มทุนใหญ่ของประเทศหลากหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นทุนสื่อสารโทรคมนาคมและทุนตลาดหุ้นของทักษิณและเครือญาติซึ่งเป็นกลุ่มทุนแกนหลักของพรรค กลุ่มทุนอุตสาหกรรมรถยนต์ ของนายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ กลุ่มทุนซีพี ของนายธนินทร์ เจียรวนนท์ กลุ่มทุนบันเทิงของนายไพบูลย์ ดำรงชัยธรรม และกลุ่มทุนสื่อสาร นายประชา มาลีนนท์ เป็นต้น นอกจากนั้น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ครอบคลุมขยายอิทธิพลของตนเองและกลุ่มพวกของตน เข้าไปในส่วนต่าง ๆ ของกลไกรัฐ เช่น ทหาร ตำรวจและการพยายามสร้างพรรคการเมืองพรรคเดียวที่เข้มแข็ง รวมไปถึงการควบคุมสื่อและการขยายอิทธิพลอำนาจไปสู่วงการธุรกิจต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง (McCargo and Pathmanand, 2005)

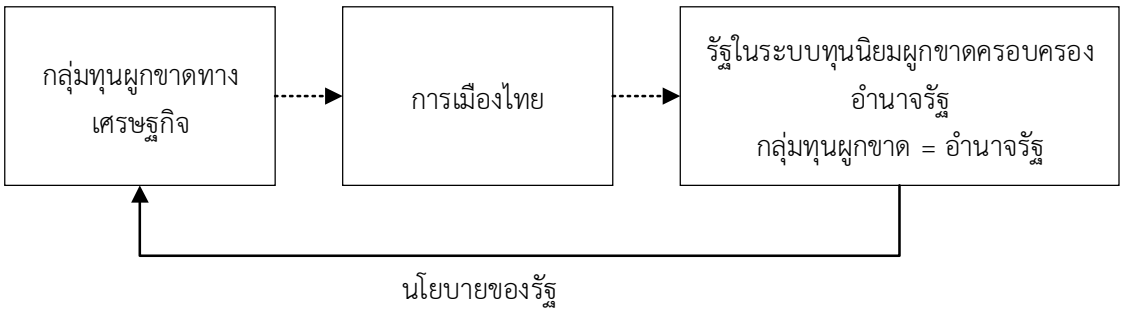
ดังนั้นการจัดตั้งรัฐบาลซึ่งมีองค์ประกอบของกลุ่มทุนขนาดใหญ่อาจมีคำถามถึงการใช้อำนาจในการบริหารประเทศโดยออกมาตรการทางนโยบายที่เอื้อประโยชน์แก่ตัวแทนของกลุ่มทุนของตัวเอง จากข้อสังเกตดังกล่าวนำไปสู่การตั้งคำถามว่านโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่นำโดยพรรคไทยรักไทยมีลักษณะเป็นไปเพื่อเอื้อผลประโยชน์ต่อชนชั้นนายทุนหรือกลุ่มทุนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือไม่ การเข้ามาครอบครองอำนาจทางการเมืองของกลุ่มทุนผูกขาด จึงทำให้

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทุนผูกขาดทางเศรษฐกิจกับการเมืองไทยขึ้นมาใหม่ เป็นการหลอมรวมระหว่างอำนาจทางการเมืองกับอำนาจทางเศรษฐกิจเป็นกลไกเดียวในการสร้างเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาการผลิตและกระบวนการสะสมทุนของกลุ่มทุนขนาดใหญ่ ไม่ให้เกิดอุปสรรคและยังคงรักษาสภาพความได้เปรียบในการขูดรีดมูลค่าส่วนเกินทางเศรษฐกิจในประเทศต่อไป ส่งผลให้แนวโน้มการเมืองในอนาคตจะทำงานแบบเข้าข้างกลุ่มทุนขนาดใหญ่ เกิดวัฒนธรรมผูกขาด ระบบอุปถัมภ์ทุน และการยึดกุมการกำกับดูแล ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการคอร์รัปชัน การศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่มทุนผูกขาดทางเศรษฐกิจกับการเมืองไทยจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยในปัจจุบัน โดยผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทุนผูกขาดทางเศรษฐกิจกับการเมืองไทย โดยมุ่งเน้นศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทุนผูกขาดทางเศรษฐกิจกับการเมืองไทย เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทุนผูกขาดทางเศรษฐกิจกับการเมืองไทย โดยจะใช้แนววิเคราะห์ทฤษฎีทุนนิยมผูกขาดครอบครองอำนาจรัฐ (State Monopoly Capitalism) มาเป็นกรอบในการศึกษาเพื่อที่จะเข้าใจภาวการณ์และสถานการณ์ทางการเมืองของไทยได้ดียิ่งขึ้นและเป็นการเปิดมุมมองในการศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมืองการปกครองให้กว้างขวางมากขึ้นอีกด้วย

กรอบในการวิเคราะห์

ความสำคัญของการศึกษาและปรับใช้ทฤษฎีทุนนิยมผูกขาดและทฤษฎีทุนนิยมผูกขาดครอบครองอำนาจรัฐอยู่ที่การพิจารณารูปลักษณ์ของรัฐไทยกับการเปลี่ยนแปลงของทุนในเชิงประวัติศาสตร์และตรรกะการผลิตในระบบทุนนิยม ทุนที่มีอำนาจในปัจจุบันคือทุนผูกขาด (Monopoly Capital) และระบบเศรษฐกิจในปัจจุบันเป็นระบบทุนนิยมผูกขาด (Monopoly Capitalism) โดย “กลุ่มทุน” หมายถึง เจ้าของกิจการหรือผู้ประกอบการทั้งรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล (Siripaisan, 2017) และ “การผูกขาด” หมายถึง สถานการณ์ซึ่งมีผู้ขายรายเดียวในตลาด (Joe, 2024) ซึ่งการพิจารณาความสัมพันธ์ของกลุ่มทุนผูกขาดทางเศรษฐกิจกับการเมืองไทยอาจสามารถพิจารณาภายใต้แบบจำลอง (Model) ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ของกลุ่มทุนผูกขาดทางเศรษฐกิจกับการเมืองไทย

ลักษณะของกลุ่มทุนในบริบทเศรษฐกิจการเมืองไทย

ในทุก ๆ สังคม บทบาทของรัฐในสังคมทุนนิยม (state in capitalist society) จะทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ซึ่งเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตโดยขณะเดียวกันก็กดขี่บังคับและใช้กลไกเชิงอุดมการณ์เพื่อผนวกชนชั้นที่ด้อยกว่าโดยมีเป้าหมายเพื่อการขูดรีด (exploitation) แต่รัฐทุนนิยม (capitalist state) มีความแตกต่างจากรูปแบบดังกล่าว โดยเฉพาะเอกลักษณ์ของความสัมพันธ์ของการผลิต (relations of production) ในระบบทุนนิยม เนื่องจากสภาพทางสังคมและการแข่งขันที่สร้างขึ้นจากการผลิตสินค้าทั่วไปภายใต้กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล (Private Property) ผลประโยชน์ของชนชั้นนายทุนทั้งมวลไม่สามารถแสดงหรือระบุเป็นของนายทุนปัจเจกบุคคลได้ แม้กระทั่งคนที่รวยที่สุด ดังนั้นรัฐทุนนิยมจึงต้องการความเป็นอิสระที่แน่นอนเพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ร่วมกัน (collective interest) ของนายทุนทั้งชนชั้น สำหรับหน้าที่ของรัฐในสังคมทุนนิยมมี 2 ด้าน คือ การกดขี่ (repression) และการบูรณาการ (integration) ทางอุดมการณ์ แต่รัฐทุนนิยมต้องมีหน้าที่เพิ่มเติมคือ การรับประกัน (guarantee) เหล่าสภาพแวดล้อมทั่วไปสำหรับการพัฒนากระบวนการผลิตของนายทุน ซึ่งไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตของเอกชนและการแข่งขันระหว่างนายทุนด้วยกันเองพร้อม ๆ กัน สภาพแวดล้อมเหล่านี้ ได้แก่ ประการแรก การสร้างให้เกิดระบบที่มั่นคงของกฎหมายซึ่งสามารถบังคับใช้กับนายทุนทุก ๆ คนได้ ประการที่สอง คือการสร้างให้เกิดตลาดอันหนึ่งอันเดียวกัน ประการที่สาม การสร้างระบบอัตราแลกเปลี่ยนอันเดียวกัน และประการสุดท้าย การสร้างระบบภาษีที่เป็นสากล (Jumlongnark, 2005)

ความเป็นอิสระของอำนาจรัฐในสังคมนายทุน เป็นผลจากการเกิดขึ้นก่อนของระบบทรัพย์สินส่วนบุคคลและการแข่งขันกันเองของนายทุน แต่การเกิดขึ้นของลักษณะดังกล่าวยังทำให้เกิดอำนาจรัฐที่เป็นอิสระเชิงสัมพัทธ์ (Relative Autonomy) อีกด้วย ในขณะที่การเปลี่ยนผ่านความแตกต่างของการแข่งขันผลประโยชน์ของนายทุนแต่ละคน (Individual Capitalist) การตัดสินใจของรัฐทุนนิยม (Capitalist State) ยังกระทบต่อการแข่งขันของนายทุนและมีอิทธิพลของการจัดการมูลค่าส่วนเกินต่อกลุ่มนายทุนหรือนายทุนกลุ่มหนึ่งที่ได้เปรียบด้วย ดังนั้น นายทุนกลุ่มต่าง ๆ จึงถูกบังคับให้จำต้องดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ไม่ใช่เพียงแค่ประมวลมุมมองของตนต่อผลประโยชน์ร่วมกันของชนชั้นตนเท่านั้น แต่ยังปกป้องผลประโยชน์เฉพาะของตนเองอีกด้วย (Saenkum & Sangkachan, 2018)

การเปลี่ยนผ่านจากทุนนิยมเสรี (Laissez-Faire) ไปสู่ทุนนิยมผูกขาด (Monopoly Capitalism) ได้เปลี่ยนแปลงทั้งทัศนคติเชิงอัตตวิสัยของชนชั้นนายทุนต่อรัฐและบทบาทเชิงวัตถุวิสัยของรัฐทุนนิยมในยุคเสรีนิยม อย่างไรก็ตามการเกิดขึ้นของการผูกขาดได้สร้างแนวโน้มของการสะสมทุนส่วนเกิน (Over accumulation) อย่างถาวร แนวโน้มเหล่านี้นำไปสู่การขยายกลไกของรัฐซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางสังคมให้กับรัฐ กระบวนการสรรหาการคัดเลือก โครงสร้างของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเหล่านี้ ทุกอย่างประกันว่ากลไกของรัฐเหล่านี้ ต้องตอบสนองต่อผลประโยชน์ของทุนกลุ่มใหญ่เท่านั้น เจ้าหน้าที่ระดับสูงของชนชั้นนายทุนจะต้องนำมาจากครอบครัวของนายทุนหรือได้รับเงินเดือน เพื่อที่จะสามารถทำให้พวกเขาสะสมทุนปกป้องผลประโยชน์ในระบบกรรมสิทธิส่วนบุคคลและทำให้ระบบทุนนิยมเดินต่อไปได้ (Jumlongnark, 2005)

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

ในช่วงทศวรรษแรกของการพัฒนา (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500) พบว่ามีกลุ่มทุนอยู่ 3 กลุ่มที่มีบทบาท คือ กลุ่มทุนขุนนาง (Bureaucratic Capitalist) กลุ่มทุนต่างชาติ (Foreign Capitalist) และกลุ่มทุนภายในประเทศ (Domestic Capitalist) (Sonsuphap & Namprasanthai, 2003) โดยแบ่งพัฒนาการของกลุ่มทุนเป็น 6 ระยะ ดังนี้

ระยะที่หนึ่ง พ.ศ. 2398 - 2475 เป็นระยะที่เศรษฐกิจไทยถูกผนวกเข้าสู่เศรษฐกิจทุนนิยมโลกทำให้ช่วงนี้ทุนจากยุโรปและนายทุนจีนมีบทบาทมากในประเทศไทย โดยมีรูปแบบของการพึ่งพาเจ้านายหรือขุนนางชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งทุนขุนนางใช้อิทธิพลทางการเมืองของตนเป็นเกราะคุ้มครองผลประโยชน์ทางการค้า และอาศัยพ่อค้าตะวันตกเป็นผู้บริหารงานซึ่งช่วยให้ธุรกิจการค้าประสบความสำเร็จ (Akira, 1996)

ระยะที่สอง พ.ศ. 2475 - 2500 เป็นระยะที่ทุนนิยมโดยรัฐเบ่งบานทำให้ทุนขุนนางมีบทบาทในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ โดยคณะราษฎรได้เสนอนโยบายชาตินิยมเพื่อต้องการขจัดอิทธิพลครอบงำทางเศรษฐกิจของทุนต่างชาติและให้ชาติไทยพึ่งพาตนเองได้ ส่งผลให้รัฐเข้าแทรกแซงธุรกิจเอกชนรวมทั้งก่อตั้งรัฐวิสาหกิจขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ และบริษัททหารสามัคคีของกลุ่มซอยราชครู (กลุ่มจอมพล ผิน ชุณหวัน, พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์) เป็นบริษัทอภิสิทธิ์ที่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐเป็นพิเศษ รัฐให้ความช่วยเหลือในรูปของเงินกู้ การตั้งราคาสินค้า การจำหน่ายและการให้สิทธิ์ผูกขาด เป็นต้น ซึ่งสิทธิพิเศษทางการค้าเหล่านี้เกิดจากการใช้อิทธิพลทางการเมืองของกลุ่มซอยราชครูโดยตรง เพราะกลุ่มซอยราชครูเป็นผู้นำในการรัฐประหารปี 2490 เป็นผู้กุมกำลังในกองทัพบก กรมตำรวจ และเป็นคณะรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลนั้น แต่เมื่อผู้นำสูญเสียอำนาจไปแล้วธุรกิจอภิสิทธิ์เหล่านั้นก็ต้องถูกล้มเลิกไป(Piriyarangsan, 1983)

ระยะที่สาม พ.ศ. 2500 - 2530 เป็นช่วงที่ทุนภายในประเทศเติบโตและมีบทบาทสำคัญในภาคอุตสาหกรรมที่หลากหลาย เป็นยุคสมัยที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ทำรัฐประหารยึดอำนาจจาก จอมพล ป. พิบูลสงคราม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางเศรษฐกิจเป็นนโยบายเสรี มีการริเริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ และมีการก่อตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจโดยเฉพาะ (Pathamanand, 1999) ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับการเมืองมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์เชิงแนวตั้ง (Vertical Relationship) ภาคธุรกิจต้องพึ่งพาภาคการเมืองในการช่วยปกป้องและขยายขอบข่ายทางธุรกิจ ในขณะที่ผู้นำทางทหารและการเมืองก็ใช้ฐานการเมืองในการหาผลประโยชน์จากภาคธุรกิจ (Phakapaswiwat, 1998)

ระยะที่สี่ พ.ศ. 2531 - 2540 การปรากฏตัวของทุนใหม่ภายใต้ระบบตลาดเสรี ในระยะนี้รัฐบาลชาติชายได้วางแนวคิด Data Processing Zone หรือ DPZ นั่นคือการวางโครงสร้างของโทรคมนาคมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์รวมโทรคมนาคมในภูมิภาค แต่ด้วยทุนไทยไม่เพียงพอต่อการลงทุนในอนาคต จึงมีการแปรรูปทุนรัฐวิสาหกิจเป็นทุนของเอกชน ตลอดจนระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกรณีบริษัทการบินไทย จำกัด (Pathamanan, 1991) ส่งผลให้กลุ่มทุนในประเทศที่สำคัญคือ กลุ่มชินวัตร ได้รับโอกาสในการดำเนินธุรกิจสัมปทานจากรัฐและขยายธุรกิจไปยังประเทศอินโดจีน กลุ่มทุนเหล่านี้เติบโตจากโครงการโทรคมนาคมและการสื่อสาร ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาล ความสำคัญเกี่ยวโยงระหว่างกลุ่มทุนกับเจ้าหน้าที่รัฐจึงเป็นเงื่อนไขพิเศษที่ทำให้กลุ่มทุนเหล่านี้เติบโตอย่างรวดเร็ว (Pahtmanand, 1999)

ระยะที่ห้า พ.ศ. 2540 - 2557 บทบาทการฟื้นตัวของทุนใหม่และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ปี 2540 โดยในระยะนี้นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลได้เปิดทางให้ระบบเศรษฐกิจ

แบบทุนนิยมได้ขยายอย่างเต็มที่ กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่โดยเฉพาะกลุ่มทุนโทรคมนาคมได้ใช้ความได้เปรียบทางธุรกิจและการเข้าถึงแหล่งทุน เทคโนโลยีและอำนาจรัฐได้ขยายธุรกิจอย่างมากมายและต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้รับความสะดวกและรวดเร็วในการสื่อสารมากขึ้น แต่กลับพบว่าเกิดการกระจุกตัวและการรวมศูนย์ของทุนอยู่ในการควบคุมของนายทุนเพียงไม่กี่คนเกิดการผูกขาดทางธุรกิจ (SCB Research Center Company Limited, 2002)

ระยะที่หก 2557 - 2566 การรัฐประหารเพื่อการเปลี่ยนผ่านรัชสมัยเนื่องจากชั้นนำรู้สึกไม่มั่นคงต่อสถานะอำนาจของตน ซึ่งภายหลังรัฐประหารมีนโยบายสนับสนุนทุนใหญ่มากขึ้น คณะรัฐประหารพยายามดึงพรรคพวกหรือกลุ่มคนเข้าหา จึงมีนโยบายหลายอย่างที่ไปสนับสนุนธุรกิจบางกลุ่ม และเกิดการแบ่งผลประโยชน์ในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ จนเห็นได้ชัดว่าทุนใหญ่ได้สัดส่วนในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ค่อนข้างมาก เกิดการผูกขาด การเพิ่มอำนาจทางตลาดของทุนใหญ่มากขึ้น (The 101, 2024)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศนอกจากจะอาศัยการกำหนดนโยบายจากรัฐบาลแล้ว ภาคเอกชนหรือกลุ่มทุนใหญ่ ๆ ต่างก็เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเช่นกัน การเติบโตของกลุ่มทุนเป็นผลจากแนวนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองไทย ซึ่งกลุ่มทุนที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจปัจจุบันเป็นกลุ่มทุนผูกขาดที่เข้าไปมีบทบาทในการตัดสินใจเชิงนโยบายเพื่อให้ดำเนินไปตามผลประโยชน์ของตน

ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทุนกับอำนาจรัฐไทย

สำหรับพัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับชนชั้นนายทุนไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในปี พ.ศ. 2542 เมื่อผู้นำพรรคการเมืองพรรคไทยรักไทยที่เป็นชนชั้นนายทุนประสบความสำเร็จทางการเมืองชนะการเลือกตั้งและได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล ที่มาของนโยบายประชานิยมและการใช้ทุนในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชาวบ้าน (Apornsuwan, 2024) ภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ผู้นำธุรกิจด้านสื่อสารโทรคมนาคมและคณะผู้ร่วมก่อตั้งได้ประกาศตัวเป็นพรรคทางเลือกใหม่ นำเสนอนโยบายที่นำแนวคิดในด้านการบริหารงานธุรกิจเข้ามาปรับใช้กับการบริหารบ้านเมือง โดยมีสโลแกนของพรรคคือ “คิดใหม่ ทำใหม่ เพื่อไทยทุกคน” พรรคไทยรักไทยได้เสนอแนวทางการบริหารประเทศ ที่สำคัญ อาทิ เสนอให้ใช้หลักการบริหารนำการแก้ปัญหา เสนอให้สร้างคนให้มีความสามารถที่จะคิด และมีอิสระในการทำงานสูง ทำงานเป็นทีม มีความกล้าตัดสินใจเด็ดขาด เสนอให้คิดแบบนอกกรอบของระบบราชการ ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นเพื่อความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แนวคิดทั้งหมดที่นำเสนอออกมาล้วนได้รับเสียงตอบรับอย่างดีจากกลุ่มต่าง ๆ ทั้งนักวิชาการ นักธุรกิจ และประชาชนทั่วไป ทั้งโครงสร้างพรรคเองยังถูกจัดรูปแบบให้เหมือนบริษัท มีคณะกรรมการบริหารพรรคและคณะผู้ก่อตั้งพรรค รวมทั้งสมาชิกคณะทำงานต่าง ๆ ประกอบด้วยบุคคลจากหลากหลายอาชีพที่ล้วนมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในแวดวงต่าง ๆ ของสังคม ด้วยยุทธศาสตร์ในการประชาสัมพันธ์และหาเสียงทำให้พรรคไทยรักไทยเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ แต่แม้ว่านโยบายของพรรคจะได้รับการตอบรับจากประชาชน และสังคมอย่างกว้างขวางแต่การก้าวขึ้นไปสู่การเป็นผู้นำในการจัดตั้งรัฐบาลยังเป็นประเด็นที่ต้องขบคิด เพราะการได้รับความนิยมจากประชาชนเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ความจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากนักการเมือง และการขยายฐานเสียงทางการเมือง ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการเมืองระบบรัฐสภา

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

ดังนั้นเมื่อพรรคไทยรักไทยมีเป้าหมายต้องการเป็นผู้นำในการจัดตั้งรัฐบาล พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร จึงได้เปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ใหม่ โดยการส่งคนเข้าทาบทามนักการเมืองจากพรรคอื่นให้ย้ายมาสังกัดพรรคไทยรักไทย ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้ส่งผลสะเทือนต่อการเมืองไทยอย่างรุนแรง เกิดการย้ายพรรคของนักการเมืองไปเข้าร่วมกับพรรคไทยรักไทยจำนวนมาก ส่งผลให้พรรคไทยรักไทยเติบโตอย่างรวดเร็วและมีอำนาจต่อรองทางการเมืองมากที่สุดในช่วงนั้น (Langculanon, 2009) เป็นการเน้นย้ำการผูกขาดอำนาจซึ่งไม่ใช่แค่เพียงเศรษฐกิจแต่ยังควบรวมอำนาจทางการเมืองเอาไว้ของกลุ่มทุนผูกขาดได้เป็นอย่างดี

โดยกลุ่มทุนที่มีความสัมพันธ์กับพรรคไทยรักไทยจะมีอยู่ 7 กลุ่มหลักประกอบด้วย (Karnmuang, n.d.)

1. กลุ่มชินวัตร นำโดย พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร มีบริษัทในเครือนับร้อยแห่ง

2. กลุ่มโพธารามิก และบริษัทในเครืออีกหลายแห่ง

3. กลุ่มมาลีนนท์ ของนายประชา มาลีนนท์ เจ้าของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในนามบริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือที่เกี่ยวกับธุรกิจสื่ออีกจำนวนมาก

4. กลุ่มเจียรวนนท์ ของนายธนินท์ เจียรวนนท์ เจ้าของธุรกิจอาหารและอาหารสัตว์ในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ในนามบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) และกลุ่มธุรกิจสื่อสาร คือ บริษัท เทเลคอมเอเชีย จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทีเอ ออเรนจ์ จำกัด พร้อมบริษัทในเครือกว่าร้อยแห่ง

5. กลุ่มสิริวัฒนภักดี ของนายเจริญ สิริวัฒนภักดี เจ้าของธุรกิจสุราในนามบริษัท ไทยเจริญคอมเมอร์เชียล จำกัด หรือ “ทีซีซี” บริษัทแอลแอสพีวี จำกัด บริษัท แสงโสม จำกัด และบริษัท เบียร์ไทย (1991) จำกัด พร้อมทั้งบริษัทในเครืออีกกว่าร้อยแห่ง

6. กลุ่มมหากิจสิริ ของนายประยุทธ มหากิจสิริ เจ้าของธุรกิจไทยฟิล์ม อินดัสตรี จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคอปเปอร์ อินดัสตรี จำกัด บริษัทไทยน๊อกซ์ สตีล จำกัด บริษัท ควอลิตี้ คอฟฟี่ โปรดักส์ จำกัด (เนสกาแฟ) และบริษัทในเครือจำนวนมาก

7. กลุ่มจึงรุ่งเรืองกิจ และจุฬางกูร ของนายพัฒนา (พี่ชาย) และนายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ เจ้าของธุรกิจผลิตชิ้นส่วนรถยนต์รายใหญ่ที่สุดของไทย ในนามกลุ่มบริษัท ซัมมิท ออโตพาร์ต และบริษัทในเครืออีกนับร้อยแห่ง

นอกจากกลุ่มธุรกิจเหล่านี้แล้วในพรรคไทยรักไทยยังประกอบด้วยนักธุรกิจที่มีชื่อเสียง และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตระกูลนักธุรกิจอีกเป็นจำนวนมาก อาทิ นายพันธ์เลิศ ใบหยก เจ้าของตึกใบหยก นางสิริกร มณีรินทร์ ทายาทตระกูลลีนุตพงษ์ เจ้าของยนตรกิจกรุ๊ป น.ส. ภูวนิดา คุณผลิน ผู้บริหารบริษัท ไทยพัฒนาประกันภัย จำกัด นายสำราญ ภูอนันตานนท์ ผู้บริหารระดับสูงในเครือสหกรุ๊ป นายวีระชัย วีระเมธีกุล ผู้บริหารระดับสูงของเอ็มไทยกรุ๊ป และเป็นบุตรเขยของนายธนินท์ เจียรวนนท์ เป็นต้น (Langculanon, 2009)

จนกระทั่งภายหลังการรัฐประหาร พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วยตัวเอง และแม้ว่าคณะรัฐประหารจะอ้างว่าเข้ามาเพื่อแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันและขจัดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน และมักอ้างถึงปัญหาในรัฐบาลยุคทักษิณที่บริหารประเทศด้วยญาติมิตรและคนสนิทจนตระกูลการเมืองมีอำนาจล้นฟ้ากลายเป็นเผด็จการรัฐสภา หรือที่เราคุ้นหูว่า “สภาผัวเมีย” ภายใต้อำนาจเบ็ดเสร็จในมือของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา การสรรหาบุคคลเพื่อมาดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีอำนาจคัดเลือกสะท้อนการเอื้อประโยชน์แก่ญาติมิตรและคนสนิทไม่ต่างกัน หลายครั้งมีกรณีอื้อฉาวของการ

แต่งตั้งเครือญาติไม่ว่าจะเป็นลูกหรือคู่สมรสในตำแหน่งผู้ช่วย ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชำนาญการ ทั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) และสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) (Inkhasit, 2018) ใช้อำนาจรัฐหาประโยชน์แก่พวกพ้อง ด้วยการผูกขาดอำนาจเศรษฐกิจและการเมือง อีกทั้งยังสร้างเหลื่อมล้ำมหาศาล ยกตัวอย่าง “กลุ่มทุนดิวตี้ฟรี” หรือ เขตสินค้าปลอดอากร ที่รัฐบาลมีการแก้ไขสัญญาทำให้รัฐเสียประโยชน์ และยังมีการแก้กฎหมายและสัญญาในการเอื้อประโยชน์นายทุนผูกขาด รวมถึงการลดหนี้ เยียวยาและขยายระยะเวลาส่งเงินให้รัฐ โดยอ้างเรื่องโควิด-19 ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่สำคัญมีการแก้ไขหรือตีความการลงทุนขนาดใหญ่ หลีกเลี่ยงไม่ต้องดำเนินการตามหรือทำไม่ให้เข้า พ.ร.บ.ร่วมทุนระหว่างรัฐกับเอกชน นอกจากนั้นยังเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทซีพีในกรณีของรถไฟฟ้าเชื่อม 3 สนามบิน โดยซีพีอ้างว่าขณะนี้ภาวะเศรษฐกิจถดถอยจากสถานการณ์โควิด จะขอจ่ายเมื่อโควิดยุติ ซึ่งไม่มีโครงการใดได้รับสิทธิพิเศษจากรัฐบาลแบบนี้มาก่อน ส่วนทุนอสังหาริมทรัพย์ก็ร่ำรวยขึ้นหลายแสนล้านบาท และยังมีหลายเรื่องที่เกิดขึ้นจากนโยบายรัฐ อาทิ การขายที่ดินของนายกรัฐมนตรี บริษัทที่รับซื้อมีที่ตั้งอยู่ที่เดียวกันกับบริษัทของเจริญ สิริวัฒนภักดี นอกจากนี้ มีกลุ่มทุนที่ได้รับสัมปทาน เอื้อประโยชน์จากรัฐบา อาทิ กลุ่มทุนเจ้าสัว ธนาคาร กลุ่มธุรกิจพลังงาน เริ่มเข้ามาผูกขาดครั้งใหม่ภายใต้รัฐบาลชุดนี้ (Prachatai, 2021)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทุนกับอำนาจรัฐไทยมีลักษณะของรัฐไปเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มทุน กลุ่มทุนไปกำกับรัฐ รัฐเข้าไปเอื้ออำนวยให้กับกลุ่มทุนพวกพ้อง เห็นได้จากการที่กลุ่มทุนเข้ามาจัดตั้งรัฐบาลออกนโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มทุน

การเข้าไปมีบทบาทของกลุ่มทุนผูกขาดต่อการตัดสินในนโยบายของรัฐ

รัฐในบริบทเศรษฐกิจการเมืองที่มีกลุ่มนายทุนผูกขาดเข้าไปยึดอำนาจรัฐ เรียกว่าเป็นรัฐแบบทุนนิยมผูกขาดครอบครองอำนาจรัฐ (State Monopoly Capitalism) ด้วยความจำเป็นที่เกิดจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของพลังการผลิตภายในระบบและผลักดันจากการแข่งขันระหว่างกลุ่มทุนด้วยกันเองและความขัดแย้งมากขึ้น ทำให้การพัฒนาการผลิตในระบบทุนนิยมต้องมีอุปสรรคกีดขวางซึ่งทำให้กระบวนการสะสมทุนได้รับผลกระทบ ดังนันกลุ่มนายทุนผูกขาดต้องมีการกระทำบางอย่างเพื่อที่จะรักษาสภาพได้เปรียบในการผลิตของทุนของตนเองเอาไว้จึงจำเป็นต้องมีการปรับนโยบายของรัฐเพื่อให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของทุนผูกขาดดังกล่าว นโยบายดังกล่าวออกมาในรูปของการแทรกแซงการแต่งตั้งบุคคลในตำแหน่งที่มีบทบาทในกำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ และการเปลี่ยนแปลง แก้ไขกฎหมาย เพื่อให้คงรักษาสภาพของการผูกขาดเอาไว้ถึงแม้จะได้รับการคัดค้านจากภาคพลังทางสังคมอื่น ๆ ก็ตาม (Rojanapol, 2015)

การกระทำดังกล่าวของรัฐบาลในระบบทุนนิยมผูกขาดครอบครองอำนาจรัฐ เป็นการใช้ความชอบธรรมในรูปแบบของกฎหมายในการเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องและพันธมิตรของตนและได้ส่งเสริมและสนับสนุนผลประโยชน์ของกลุ่มทุนซึ่งมีกิจการที่เกี่ยวเนื่องกับผลประโยชน์สาธารณะด้วยเพื่อให้มีการพัฒนาขึ้น แต่การผูกขาดดังกล่าวก็ได้ส่งผลกระทบต่อภาคประชาสังคม (civil society) โดยเฉพาะการขูดรีดเพื่อที่จะสร้างมูลค่าส่วนเกินในการผูกขาดของทุนผูกขาดเหล่านั้นย่อมส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กลุ่มทุนผูกขาดใช้อำนาจที่ได้มาเพื่ออำนวยผลประโยชน์แค่กลุ่มทุนตัวเอง ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การตัดสินใจของรัฐ (Decision Making) ต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะซึ่งเกี่ยวพันถึงผลประโยชน์สาธารณะและบางครั้งการทับซ้อนกับผลประโยชน์ของกลุ่ม

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

นายทุนผูกขาดไปด้วย และการกำหนดนโยบาย (Policy Making) โดยเฉพาะการออกกฎหมายเพื่อสร้างข้อได้เปรียบหรือสร้างเงื่อนไขเพื่อเอื้ออำนวยในกระบวนสะสมทุนของกลุ่มทุนผูกขาด และสร้างอุปสรรคกีดขวางการเข้ามาแข่งขันในทุนอื่น ๆ เพื่อคงรักษาอัตราการขูดรีดมูลค่าส่วนเกินในอัตราสูงเอาไว้ (Rojanapol, 2015)

การตัดสินใจของรัฐ (Decision Making) ในการดำเนินนโยบายสาธารณะซึ่งเกี่ยวพันถึงผลประโยชน์สาธารณะและบางครั้งการทับซ้อนกับผลประโยชน์ของกลุ่มนายทุนผูกขาดไปด้วย ตัวอย่างเช่น การทำสัญญาข้อผูกพันตกลงการค้ากับต่างประเทศเพื่อเอื้อต่อผลประโยชน์ต่อกลุ่มทุนผูกขาด เช่น การทำสัญญา FTA บางครั้งก็ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนกับกลุ่มทุนที่มีสายสัมพันธ์กับคนที่กุมอำนาจอยู่ในรัฐบาล ส่วนการกำหนดนโยบายของรัฐผ่านแนวคิดการคอรัปชั่นเชิงนโยบายนั้น ก็เป็นการออกกฎหมายหรือเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์กติกาของสังคมเพื่ออำนวยประโยชน์แค่กลุ่มธุรกิจของตน เช่น กรณีการออก พรก.ภาษีสรรพสามิตฯ เป็นต้น หรือ การให้กลไกของรัฐกำหนดนโยบายที่เอื้อผลประโยชน์แค่บริษัทของตัวเอง เช่น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ให้สิทธิพิเศษบริษัทที่เกี่ยวข้องกับตน เป็นต้น (Jumlongnark, 2005) ดังจะเห็นได้จากสมัยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี มีการออกมาตรการทางเศรษฐกิจหลายประการที่ถูกอ้างว่าเป็นมาตรการที่เอื้อต่อนายทุน ดังนี้ (Matichon Online, 2018)

1. มีมาตรการเศรษฐกิจที่มีผลเอื้อประโยชน์แก่นายทุนหลายมาตรการ มาตรการเศรษฐกิจหลายอย่างของรัฐบาลจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ออกมาเพื่อเอื้อประโยชน์แก่นายทุน เช่น

(ก) การใช้บัตรคนจน ที่บังคับต้องใช้ผ่านร้านค้าเฉพาะ อันทำให้บริษัทใหญ่ได้เปรียบ

(ข) โครงการช้อปช่วยชาติ ที่ทำให้ร้านค้าใหญ่ ๆ ได้ประโยชน์

(ค) โครงการประชารัฐ ที่เชื้อเชิญให้นายทุนระดับชาติเป็นผู้ขับเคลื่อน และเป็นเจ้าของบริษัทประชารัฐ

(ง) โครงการอีอีซี ที่ดันให้ราคาที่ดินภาคตะวันออกสูงขึ้น สร้างประโยชน์แก่เจ้าของที่ดินรายใหญ่และนิคมอุตสาหกรรม

(จ) การยกเว้นภาษีโอนที่ดินส่วนตัวเข้าในชื่อของบริษัท ทำให้นายทุนระดับชาติสามารถกระจายที่ดินออกจากชื่อของตนเองได้โดยไม่ต้องเสียภาษี และแนวคิดที่จะแก้ไขกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช ที่จะทำให้เกษตรกรรายย่อยเสียเปรียบบริษัทยักษ์ใหญ่ แต่โชคดีที่การต่อต้านทำให้ระงับไป เป็นต้น

โดยปกติโอกาสที่พ่อค้าขนาดกลางขนาดเล็กจะแข่งขันกับนายทุนระดับชาตินั้นอ่อนด้อยอยู่แล้ว แต่มาตรการเศรษฐกิจของรัฐบาลยิ่งทำให้นายทุนระดับชาติได้เปรียบขึ้นไปอีก

2. มีกฎหมายและกติกาที่มีผลเอื้อประโยชน์แก่นายทุน มีการตรากฎหมายหลายฉบับ เช่น กฎหมายปิโตรเลียมที่ไม่จัดตั้งบรรษัทพลังงานแห่งชาติ ไม่บังคับให้มีการประมูลโปร่งใส ประกาศเกี่ยวกับปิโตรเลียมที่ตั้งเงื่อนไขที่เป็นไปไม่ได้ กฎหมายซูเปอร์โฮลดิ้งและรวมไปถึงการแก้ไขกฎหมายงบประมาณและกฎหมายวินัยการเงินการคลัง ที่เปลี่ยนนิยามคำว่ารัฐวิสาหกิจ โดยยกเว้นบริษัทลูก รวมไปถึงโครงการลดบทบาทของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่จะเปิดช่องให้ธุรกิจเอกชนเข้ามาลงทุนแทน ทั้งสองกรณีมีผลเป็นการเปิดช่องให้มีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจได้ทางอ้อม เป็นต้น

3. มีการส่งไม้ต่อไปในอนาคต สำหรับกรอบการทำงานที่เอื้อประโยชน์แก่ นายทุน นั้น มิได้จำกัดอยู่แต่เพียงวันนี้ แต่ได้กำหนดโครงการให้ นายทุน จับมือกับ ข้าราชการ เพื่อทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ สลักลงไปในแท่นศิลาจารึกตีกรอบไปข้างหน้าอีก 20 ปี

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลาของรัฐบาลเน้นเพียงการขับเคลื่อนแต่เฉพาะเศรษฐกิจระดับบน และเน้นประโยชน์แก่ธุรกิจขนาดยักษ์ใหญ่เท่านั้น กลายเป็นข้อกล่าวหาว่ารัฐบาลทำให้กลุ่มทุนสามารถขยายเข้ามาอิทธิพลและผูกขาดทางเศรษฐกิจได้อย่างเกือบเด็ดขาด ซ้ำยังขยายอิทธิพลมาสู่ด้านอื่น ๆ จนเกือบครบทุกมิติของเศรษฐกิจ (Matichon Online, 2018)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการเข้าไปมีบทบาทของกลุ่มทุนผูกขาดต่อการตัดสินในนโยบายของรัฐ ไม่เพียงแต่การเข้าไปมีบทบาทในการตัดสินใจในเชิงนโยบายโดยการกดดันหรือยื่นข้อเสนอเท่านั้น แต่เป็นการรวมตัวกันเพื่อเข้าไปยึดอำนาจรัฐด้วยกลุ่มทุนเอง ดังนั้นนโยบายต่าง ๆ ที่ออกโดยรัฐย่อมเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มทุนและพวกพ้องส่งผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจเนื่องจากการผูกขาดตลาดและการมีอำนาจเหนือตลาดทำให้ผู้ผลิตจำกัดผลผลิตกำหนดราคาสินค้าและบริการให้สูงได้ตามต้องการ และทำลายผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

ผลกระทบที่เกิดจากการเข้าไปมีบทบาทกำหนดนโยบายรัฐของกลุ่มทุนผูกขาด

หลังรัฐประหารปี พ.ศ. 2557 “นโยบายประชานิยม” เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์จากฝั่งรัฐประหารและมีการนำเสนอทางเลือกขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ภายใต้รัฐบาลของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) คือนโยบาย “ประชารัฐ” แต่กลับพบว่าเนื้อในของโครงการ “ประชารัฐ” ช่วง 4 ปีแรกของการบริหารประเทศ คือการสานสัมพันธ์ให้รัฐและกลุ่มทุนมีความใกล้ชิดกันอย่างตรงไปตรงมา เช่น มีการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนประเทศ 12 ชุด โดยให้นักธุรกิจรายใหญ่จับคู่ทำงานกับรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ การยกเลิกข้อตกลงแบ่งผลประโยชน์ 70 : 30 ระหว่างชาวไร่อ้อยและโรงงาน โดยชาวไร่อ้อยไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การก่อตั้งบริษัทประชารัฐรักสามัคคี (ประเทศไทย) โดยมีบริษัทลูก 77 จังหวัด เพื่อให้คำปรึกษาผู้ประกอบการท้องถิ่น ซึ่งบริษัทใหญ่ที่มาเข้าร่วมทุนในการก่อตั้งจะได้รับการยกเว้นภาษี รวมไปถึงการใช้มาตรา 44 ผลักดันโครงการขนาดใหญ่ โดยไม่มีการรายงานวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมโดยบทบาทของกลุ่มทุนแตกต่างจากรัฐบาลก่อน ๆ มาก เพราะมีการเลือกข้างชัดเจน (The 101, 2022) ขาดซึ่งหลักนิติธรรมเนื่องจากกฎหมายไม่มีความเสมอภาคเอื้อกลุ่มทุน ขาดความโปร่งใสไม่สามารถตรวจสอบกลไกการทำงานได้เอื้อต่อการทุจริต ไร้ความมีส่วนร่วมของภาคประชาชนสร้างการผูกขาดทางธุรกิจของกลุ่มทุน สร้างความทับซ้อนกันของผลประโยชน์ ส่งผลเสียหายทั้งการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมอย่างรุนแรง

ดังนั้น เมื่อความต้องการผลประโยชน์ของกลุ่มทุนบวกกับการเอื้อประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอำนาจทางการเงินที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทุนกับฝ่ายการเมืองที่ไร้ซึ่งคุณธรรม สร้างฐานอำนาจทางการเมืองโดยมีผลประโยชน์ตอบแทนเป็นนโยบายจากภาครัฐที่เอื้อประโยชน์ กลายเป็นรากเหง้าของปัญหาต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ ตามมาได้อีกมากมาย มีการแสวงหาผลประโยชน์อย่างแยบยล ที่ภายนอกเหมือนตอบสนองต่อประโยชน์ส่วนรวม แต่ที่แท้จริงแล้วแฝงประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง กลายเป็นการทุจริตที่ไม่มีหลักฐาน อาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย เปลี่ยนผิดให้เป็นถูก นับเป็นสัญญาณอันตรายอย่างมาก และสายสัมพันธ์เช่นนี้

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

จะไม่มีวันหายไปจากสังคม จึงต้องสร้างฐานความคิดให้ปัญหาเช่นนี้ห่างไกลออกไปด้วยการเสริมสร้างหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมา ภิบาลให้แข็งแกร่ง (Ketsoontron, 2022)

จากที่กล่าวมาผลกระทบที่เกิดจากการเข้าไปมีบทบาทกำหนดนโยบายรัฐของกลุ่มทุนผูกขาดหากพิจารณาผลดีที่เกิดขึ้นอาจส่งผลให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ แต่ผลเสียคือกลายเป็นการยึดรัฐโดยตรงของกลุ่มทุนต่าง ๆ เกิดการฉ้อฉลเชิงอำนาจ การบิดเบือนอำนาจรัฐที่เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มทุน ส่งผลเสียหายต่อสังคมร้ายแรงกว่าเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งประชาชนจะไม่สามารถที่จะร้องเรียนใครได้ ผู้ประกอบการรายอื่นที่ได้รับผลกระทบจากการผูกขาด เดือดร้อนจากการใช้อำนาจไม่เป็นธรรมของรัฐ ภาครัฐขาดซึ่งหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาล ไม่สามารถเป็นที่พึงให้กับประชาชนได้

สรุป

กระบวนการกระจุกตัวและการรวมศูนย์ของทุน สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ในทางการเมืองด้วย เพื่อสร้างข้อได้เปรียบในการกำหนดนโยบายของรัฐเป็นไปอย่างเบ็ดเสร็จ ดังนั้นการสร้างกลไกทางด้านการเมือง (พรรคการเมือง) ของนายทุนผูกขาดเพื่อที่จะช่วงชิงอำนาจรัฐจึงมีความจำเป็นต้องอาศัยการกระจุกตัวและการรวมศูนย์อำนาจเพื่อขึ้นตรงต่อศูนย์กลางอำนาจเดียว เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารจัดการเชิงนโยบายมากยิ่งขึ้น และเมื่อชัยชนะของนายทุนผูกขาดมีเหนือนายทุนอื่น ๆ ทั่วไปในทางธุรกิจ ในทางการเมืองนายทุนผูกขาดก็ได้รับชัยชนะในการครอบครองอำนาจรัฐผ่านการแข่งขันเลือกตั้งเพื่อที่จะจัดตั้งรัฐบาลของนายทุนผูกขาดขึ้นมาเช่นเดียวกัน และก็ได้ใช้วิธีเดียวกันทางธุรกิจคือ การควบรวม (M&A) การย่อยสลาย กลุ่มพลังทางการเมืองอื่น ๆ เพื่อที่จะสถาปนาอำนาจซึ่งเป็นกลไกเพียงหนึ่งเดียวในการควบคุมอำนาจและกลไกรัฐต่อไป และเมื่อกระบวนการมาถึงจุดสูงสุดของการกระจุกตัวและรวมศูนย์ของอำนาจผูกขาดทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองดังกล่าว อาจจะเรียกระบบดังกล่าวว่า เป็นระบบทุนนิยมผูกขาดครอบครองอำนาจรัฐ (State Monopoly Capitalism)

การใช้อำนาจและกลไกรัฐซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกลไกของกลุ่มทุนผูกขาดเป็นหลักในการขับเคลื่อนและการสะสมทุน ทำให้การดำเนินงานในกระบวนการตัดสินใจ (Decision Making) และนโยบาย (Policy) ของรัฐเป็นทั้งเหตุและผลของการขยายตัวของการสะสมทุนของนายทุนผูกขาด การครอบครองอำนาจรัฐของทุนผูกขาดทำให้การรับรู้ข้อมูลเป็นไปอย่างสมบูรณ์สามารถดำเนินการจัดการ ให้เข้ากับผลประโยชน์ของกลุ่มทุนผูกขาดได้ กลุ่มทุนผูกขาดที่ครอบครองอำนาจรัฐจึงพยายามผลิตนโยบายที่มุ่งให้เกิดข้อได้เปรียบในการขูดรีดมูลค่าส่วนเกินและคงรักษาระดับกำไรเกินปกติของกลุ่มทุนผูกขาดตนเอาไว้ อีกทั้งสามารถสร้างเงื่อนไขในการครอบงำทางการเมืองต่อกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม โดยการสร้างมาตรการต่าง ๆ เชิงนโยบายเพื่อที่กีดขวางการเข้ามาแข่งขันของนายทุนกลุ่มอื่น ๆ และสร้างเงื่อนไขและสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการได้เปรียบในการผูกขาดเพื่อขยายและคงรักษาการผลิตในระบบทุนนิยมต่อไป

สายสัมพันธ์ของกลุ่มทุนกับการเมืองจึงกลายเป็นการทุจริตที่ไม่เคยได้รับการแก้ไขและพัฒนาอย่างจริงจัง เนื่องจากระบบที่ให้ความสำคัญกับคนร่ำรวยหรือคนมีอำนาจที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง การมีระบบราชการที่เป็นเสมือนจุดตั้งต้นของการทุจริตไม่มีการปฏิรูปมานาน ขาดความโปร่งใส และตรวจสอบลำบาก จนถึงตรวจสอบไม่ได้กฎหมายจำนวนมากที่เปิดโอกาสให้ข้าราชการใช้ดุลพินิจในการแก้ปัญหาหรือหาทางออก ยิ่งเพิ่มช่องทางในการทุจริตขึ้นไปอีก

ซ้ำยังขาดกลไกปกป้องคุ้มครองใครก็ตามที่พยายามต่อสู้กับการทุจริตหรือพยายามเปิดโปงการทุจริตซ้ำเมื่อเกิดการกระทำผิดก็ยังเอาผิดได้ยาก เนื่องจากหลักฐานไม่เพียงพอ หรือมีการช่วยเหลือให้พ้นผิด สุดท้ายจะเห็นว่าแม้แต่ผู้นำประเทศอย่างนายกรัฐมนตรีหลายคนที่ผ่าน ๆ มาก็ไม่มีท่าทีชัดเจนและจริงจังว่าปฏิเสธการทุจริตและจะเอาผิดอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกว่าเป็นใคร (Vorasa-Ngasil, 2019)

สำหรับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ให้มากขึ้น สนับสนุน และกำหนดให้มีบุคคลหรือคณะบุคคลจากหลาย ๆ ฝ่ายในสังคม เป็นกรรมการคอยสอดส่องดูแล โดยเฉพาะในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ คือต้องมีการตรวจสอบมีการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน ปรับปรุงกฎหมาย วิธีพิจารณาทางการปกครองให้เคร่งครัด มีการบังคับใช้เพื่อป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างจริงจัง มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอย่างชัดเจน และต้องมีบทลงโทษที่ชัดเจน และบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

REFERENCES

Akira, S. (1996). **Capital accumulation in Thailand 1855-1985**. Chiang Mai: Silkworm Books.

Apornsuwan, T. (2024). **The struggle of the Thai bourgeoisie with state creation**. Retrieved from https://www.matichonweekly.com/column/article_740686. [2024, 6 July.] (in Thai)

Inkhasit, R. (2018). **'Give positions to relatives - close people', path to state is inefficient**. Retrieved from https://themomentum.co/economiccrunch-cronyism/. [2024, 6 July.] (in Thai)

Joe S.B. (2024). **Monopoly and Competition**. Retrieved from https://www.britannica.com/money/monopoly-economics. [2024, 29 September.]

Jumlongnark, W. (2005). **The Relationship Between State and Monopoly Capital in The Context of Thai Political Economy**. (Master of Arts Program in Political Science). Chulalongkorn University, Bangkok. (in Thai)

Karnmuang, L. (n.d.). **Governance and Political Connections and The Growth of Capital Groups.** College of the Constitutional Court, Office of the Constitutional Court, Bangkok. (in Thai)

Ketsoontron, S. (2022). **The patronage system is a trap for Thai society that cannot see the principles of good governance**. Retrieved from https://www.banmuang.co.th/column/politic/6755. [2024, 7 July.] (in Thai)

Langculanon, S. (2009). **The Development and Political Role of Political Business Group in Thailand. Master of Public Administration**. Graduate School of Public Administration, National Institute of Development Administration, Bangkok. (in Thai)

Pahtmanand, U. (1999). **The Thaksin Shinawatra Group : A study of Relationship Between Money and Politics in Thailand**. (Master of Public Administration.) Graduate School of Public Administration, National Institute of Development Administration, Bangkok. (in Thai)

Prachatai. (2021). **Slams Prayut regime for supporting monopoly capital, CP forum points out middle class will become poorer, advises PM to resign**. Retrieved from https://prachatai.com/journal/2021/10/95590. [2024, 2 October.] (in Thai)

McCargo, D. & Pathmanand, U. (2005). **The Thaksinization of Thailand**. Bangkok: NIAS press.

Matichon Online. (2018). **Teerachai dissects the economy of the NCPO era, pointing out that warlords and capitalists work together. More powerful than the law**. Retrieved from https://www.matichon.co.th/politics/news_802760. [2024, 7 July.] (in Thai)

Pathamanan, U. (1991). **The role of the Thai capitalist class from 1976 to 1991**. Documents

from the 2nd Annual Academic Seminar on Thai Development Options: Thai Political Economy in the 1990s. 20- 21 November 1991 at the Chulalongkorn University Information Center by the Center for Political Economy Studies Faculty of Economics Chulalongkorn University. (in Thai)

Phakapaswiwat, S. (1998). **Development of Thai political economy**. Bangkok: Thammasat University. (in Thai)

Piriyarangsan, S. (1983). **Thai aristocratic capitalism (1932-1960)**. Bangkok: Creative. (in Thai)

Rodkaew, M. (2022). Relationship between Politics Community Economy and Society. **Journal of Nisitwang**, **24**(1), 30-41. (in Thai)

Rojanapol, W. (2015). State Monopoly Capitalism. **Burapha Journal of Political Economy**, **3**(1), 131-151. (in Thai)

Saenkum, D. & Sangkachan, A. (2018). Karl Marx's Social Philosophy: An Analysis Problem of Equality. **The Journal of Social Communication Innovation**, **7**(1), 74-83. (in Thai)

Samianari. (2023). **"Other interests" of Field Marshal Sarit: secretly hiding royal money, supporting cronies, supporting capitalists**. Retrieved from https://www.silpa-mag.com/history/article_45888. [2024, 6 July.] (in Thai)

SCB Research Center Company Limited. (2002). **Keeping up with the world after the crisis: economy, business, and finance**. Bangkok: SCB Research Center Company Limited.

Siripaisan, S. (2017). **The development of capitalist and the local business networks in Southern Thailand from the past to the present**. Bangkok: The Thailand Research Fund. (in Thai)

Sonsuphap, R. & Namprasanthai, P. (2003). **Thaksino's model: reforming wealth towards a new power base**. Bangkok: Namfon Publishing House. (in Thai)

Thanaphonphan, R. (2003). **The process of determining economic policy in Thailand Historical analysis of political economy 1932 - 1987**. Bangkok: kopfire. (in Thai)

The 101. (2022). **8 years of coup: Fill in the blank with __ (name of regime) __**. Retrieved from https://www.the101.world/8-years-of-prayuth-regime/. [2024, 7 July.] (in Thai)

Vorasa-Ngasil, N. (2019). Dr. Mana Nimitmongkol, who created the anti-corruption movement and set up a systematic anti-corruption mechanism. **BOT MAGAZINE**, **3**, 36-39. (in Thai)